

23 01 2011

Dj 2 Nr. 28

A V I Z
la proiectul de lege
privind activitatea specială de investigații
(nr. 2358 din 27.10.2011)

Direcția juridică a examinat proiectul de lege specificat în titlu, conform art. 54 din Regulamentul Parlamentului și expune următoarele considerente.

I. Observații generale

Proiectul legii menționate a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă a Guvernului în corespundere cu art.73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

Scopul proiectului de lege, potrivit notei informative este prevenirea, curmarea și combaterea criminalității, precum și asigurarea securității statului.

Art.1 alin. (1) din proiect indică la faptul că, unul din elementele activității speciale de investigații este utilizarea echipamentelor tehnice speciale, fapt ce presupune că activitățile realizate fără acest echipament nu constituie activitate specială de investigații. Însă, este cunoscut că, anumite activități se realizează fără acest echipament și fără mijloace tehnice.

Art. 256 alin. (2) din Codul de procedură penală spre exemplu stabilește că, procurorul poate dispune efectuarea urmăririi penale, în unele cazuri menționate la alin.(1), mai multor ofițeri din diferite organe de urmărire penală. Proiectul însă, în art. 10, care indică la formarea grupului de ofițeri de investigații, nu propune spre reglementare cazuri, când aceste grupuri pot fi formate din ofițeri din cadrul diferitor autorități competente, să înțelegem că asemenea cazuri nu pot avea loc?

Prevederile art. 11 lit. h) din proiect au o interpretare vagă, deoarece nu este clar cine stabilește proporționalitatea dintre dreptul lezat și necesitatea măsurii ce se efectuează. Aceeași obiecție se referă și la art. 19 alin. (2) lit. b) din proiect.

Dispoziția art. 12 alin. (2) care stabilește că, ofițerul de investigații, în limitele stabilite de lege, este în drept să colecteze informații în scopul asigurării securității proprii, considerăm că nu sunt în concordanță cu art. 1 alin. (1) din proiect care stabilește că, activitatea specială de investigație reprezintă o procedură cu caracter secret și/sau public efectuată de către autoritățile competente, cu utilizarea echipamentelor tehnice speciale, în scopul culegerii informațiilor necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea securității statului, ordinii publice, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor, descoperirea și cercetarea infracțiunilor.

În art. 13 lit. a) din proiect, cât și în alte articole, este indicat faptul că procurorul autorizează măsurile speciale de investigații, care potrivit Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14.03.2003, urmează a fi autorizate de procuror. Însă este necesar de menționat că, în Codul de procedură penală, cât și Legea cu privire la Procuratură nr. 294-XVI din 25.12.2008, nu este indicată atribuția procurorului de a „autoriza” careva măsuri speciale de investigații sau alte măsuri ce atentează la limitarea inviolabilității persoanei, domiciliului, limitarea secretului corespondenței etc. Această prerogativă conform Capitolului VIII din Codul de procedură penală îi revine judecătorului de instrucție.

Această obiecție se referă la întregul proiect.

Lit. f) art.13 în varianta propusă de proiect duce la deconspirarea colaboratorilor confidențiali, iar de regulă identitatea colaboratorilor respectivi (în funcție de categoria acestora) este cunoscută doar de către ofițerul la care acesta este la legătură, sau datele lor se păstrează în dosare speciale la care nu au acces alte persoane, și pentru a se deconspira persoana este necesar acordul, de regulă scris, al acesteia.

La art.15, considerăm că noțiunea „colaboratori confidențiali” este problematică din punct de vedere conceptual. Potrivit legislației, „colaborator” presupune angajat al instituțiilor în cauză, iar reieșind din noțiunea expusă la alin. (3) al articolului respectiv, aceștia nu sunt angajați. Astfel, există riscul interpretării noțiunii de „colaborator confidențial” în sensul de colaborator din cadrul personalului scriptic.

Art. 15 alin. (5) din proiect unde se menționează că *„Informația despre persoana care colaborează confidențial poate fi dată publicității doar cu acordul scris al acesteia, iar în cazurile prevăzute de legislație, și fără acordul ei, dar cu înștiințarea preliminară publicării informației”* intră în contradicție cu prevederile art. 13 alin. (2) din Legea nr. 245 – XVI din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, care prevede că, pentru informațiile despre persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu organe ce desfășoară activități de informații, de contrainformații și operative de investigații se stabilește un termen de secretizare nelimitat.

La art. 18 alin. (1), pct. 2), lit. a) și lit. d) este indicat că, măsurile speciale de investigație cum sunt: colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice, reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimitărilor poștale se efectuează cu autorizarea procurorului. Însă, aceste prevederi pot fi interpretate neclar și în acest caz pot atenta la secretul corespondenței, consfințit în art. 30 din Constituție. Totodată, potrivit art. 301 alin. (1) din Codul de procedură penală **cu autorizarea judecătorului** de instrucție se efectuează acțiunile de urmărire penală legate de limitarea inviolabilității persoanei, domiciliului, **limitarea secretului corespondenței**, convorbirilor telefonice, comunicărilor telegrafice și a altor comunicări, precum și alte acțiuni prevăzute de lege.

La art. 18 alin. (1), pct. 1), lit. c) după cuvântul „interceptarea” e necesar de completat cu „ și înregistrarea” – acțiune strict necesară în procesul probatoriu.

La acest capitol este necesar avizul instituțiilor specializate în activitatea de investigații, care cunosc detaliat circumstanțele aplicării măsurilor speciale, deoarece

nu sunt excluse cazuri cînd se pune în pericol securitatea națională și este necesară aplicarea spre exemplu a interceptării și înregistrării comunicării, dar nu se întrunesc elementele constitutive ale componenței de infracțiuni și nu poate fi pornită urmărirea penală.

Tot în art. 18 alin. (1) lit. a) se indică doar „cercetarea domiciliului”, considerăm că este necesar de referit și la alte încăperi, spații ce nu au statut de domiciliu.

La art. 18 alin. (1) pct. 2) lit. e) considerăm necesar de exclus cuvântul „*extorcate*”, deoarece în situații reale pot fi cazuri cînd bunurile sau serviciile nu sunt extorcate de către infractor.

Art. 20 alin. (2) din proiect este redat contrar art. 19 lit. a) din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative, care indică că, fraza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încît să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat. Din prevederile art. 20 alin. (2) din proiect nu este clar la demersul cărui organ, procurorul autorizează măsura specială de investigații. Mai mult ca atît, Codul de procedură penală cît și Legea cu privire la Procuratură nr. 294-XVI din 25.12.2008, nu indică la faptul că procurorul are atribuția de a „autoriza” careva măsuri speciale de investigații, această prerogativă, cum este indicat mai sus îi revine judecătorului de instrucție.

Considerăm că, situații indicate la sfîrșitul art. 20 alin. (7) ar putea fi mai diverse, spre exemplu investigarea și a infracțiunilor contra păcii și a securității omenirii, corupției de rang înalt.

La art. 22 alin. (1) și alin. (9) se indică modalitatea consemnării măsurii speciale de investigații autorizate de procuror și respectiv de către conducătorul subdiviziunii specializate, dar nu se reglementează consemnarea cazurilor cînd, măsurile speciale autorizate au fost autorizate de către judecătorul de instrucție.

În art. 22 alin. (7) al proiectului se menționează că, în cazul în care constată prin ordonanță legalitatea implementării măsurii speciale de investigații, procurorul informează **imediat** persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații. În cazul informării imediate a persoanelor care au fost supuse măsurilor speciale de investigații, considerăm că persistă riscul imposibilității în continuare, a acumulării probelor suplimentare.

Art. 24 alin. (4) al proiectului prevede că, utilizarea rezultatelor măsurilor speciale de investigații prevăzute la pct. 2) alin. (1) art. 18, într-un alt dosar se efectuează doar cu autorizarea judecătorului de instrucție. Însă, art. 18 alin. (1) pct. 2) din proiect indică măsurile speciale de investigații care se autorizează de către procuror. Astfel, nu este clară necesitatea autorizației judecătorului, pentru utilizarea rezultatelor măsurilor speciale de investigații care deja au fost obținute cu autorizație.

Art. 25 alin. (1) prevede confidențialitatea datelor cu privire la măsurile speciale de investigații. Termenul „confidențial” este unul din gradele de secretizare stabilit prin Legea nr. 245-XVI din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat. Totodată, în dosarele speciale se pot conține documente cu un grad mai înalt de secretizare – secret, strict secret. Astfel, propunem ca articolul menționat să fie revăzut.

Din prevederile art. 26 alin. (1), art. 18 ale proiectului nu este clar dacă, procurorul prin **ordonanța sa dispune** efectuarea măsurii speciale de investigații, **sau autorizează** efectuarea ei, ceea ce este contrar prevederilor art. 4 alin. (2) din Legea nr. 780/2001, care spune că, actul legislativ trebuie să corespundă dispozițiilor constituționale și să fie în concordanță cu cadrul juridic existent. De asemenea acest fapt contravine și art. 19 lit. a) din Legea nr. 780/2001, care indică că, fraza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, concis și fără echivoc ideea.

La art. 26 alin. (5) din proiect se spune că, ordonanța procurorului ierarhic superior, care a examinat contestația, este irevocabilă. Însă, art. 313 alin. (1) din Codul de procedură penală indică că, plîngerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate operativă de investigații pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către bănuit, învinuit, apărător, partea vătămată, de alți participanți la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste organe, în cazul în care persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plîngerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plîngerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege. Aceeași obiecție se referă și la capitolul V din proiect, care se intitulează „Controlul și coordonarea activității speciale de investigații”, dar care nu conține prevederi privind controlul exercitat de către judecătorul de instrucție, fapt reglementat de Codul de procedură penală, după cum s-a indicat mai sus.

Art. 32 prevede cercetarea obiectelor și actelor, iar măsura prevăzută la art. 18 alin. (1), pct. 2), lit. j) este „cercetarea obiectelor și documentelor”. Astfel, e necesar să se facă o claritate în acest sens, urmînd să se folosească în tot textul legii aceleași noțiuni.

La art. 33 se prevede colectarea mostrelor pentru cercetarea comparativă, însă măsura prevăzută la art. 18 alin. (1), pct. 2), lit. i) este „Colectarea mostrelor pentru cercetarea comparată”. În acest caz de asemenea e necesar ca utilizarea termenilor să fie uniformă, conform cerințelor art. 19 lit. e) din Legea nr. 780/2001.

În art. 37 din proiect se utilizează noțiunea de „amprente papilare”, însă în Codul de procedură penală art. 155 alin. (1) pct. 3) se operează cu noțiunea de „amprente digitale” astfel, terminologia utilizată de proiect nu este constantă și uniformă conform cerințelor art. 19 lit. e) din Legea nr. 780/2001.

Nu sunt clare circumstanțele în care vor fi aplicate prevederile art. 38 alin. (2) din proiect, care spune că, asupra utilizării mijloacelor financiare alocate pentru activitatea specială de investigații va exercita controlul, un reprezentant al Ministerului Finanțelor, în condițiile în care, spre exemplu art. 42 alin. (2) din Legea nr. 1104-XV din 06.06.2002 cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției prevede că, auditul public extern al utilizării mijloacelor bugetare alocate pentru întreținerea Centrului îl efectuează Curtea de Conturi, iar art. 20 alin. (4) din Legea nr. 753-XIV din 23.12.99 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova de asemenea prevede că, auditul public extern al activității financiare a Serviciului este exercitat de Curtea de Conturi.

În art. 39 alin. (2) se impune obligația autorităților care efectuează activitate specială de investigații de a prezenta Procurorului General raportul cu privire la activitatea specială de investigații, până la data de 15 decembrie a fiecărui an. Considerăm că, termenul real ar fi data de 15 ianuarie a anului următor, deoarece după 15 decembrie mai urmează activități până la 31 decembrie.

Secțiunea II a Capitolului III al proiectului se numește „Definirea măsurilor speciale de investigații”, însă nu definește toate măsurile prevăzute la art. 18, dar numai cele care sunt îndeplinite în afara procesului penal.

II. Obiecții de ordin tehnico-legislativ.

La art. 5 alin. (1) cuvintele „despre datele cu caracter personal” e necesar de înlocuit cu „de datele cu caracter personal”.

La art. 8 alin. (2) greșit a fost indicat în text „art. 17” în loc de „art. 18”.

Art. 8 alin. (4) din proiect este expus contrar art. 19 lit. a) din Legea nr. 780/2001, deoarece nu este clar sensul normei expuse, astfel apar temeii pentru interpretări ambigue.

La art. 19 alin. (2) lit. c) expresia „depistarea cadavrelor neidentificate” urmează de înlocuit cu „stabilirea identității cadavrelor neidentificate”.

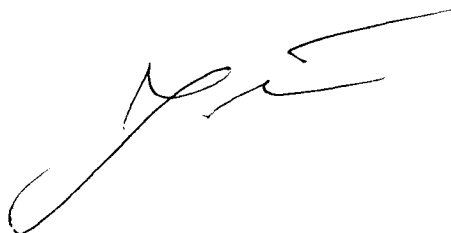
În art. 21 alin. (4), art. 24 alin. (2) este utilizată noțiunea „discretizarea”, probabil s-a avut în vedere „desecretizarea”.

În art. 22 alin. (1) lit. d) nu este clar sensul expresiei „acțiunilor luate”, ceea ce este contrar art. 19 lit. a) din Legea nr. 780/2001.

Proiectul urmează a fi redactat din punct de vedere gramatical, ortografic.

Asupra oportunității adoptării acestui proiect de lege urmează să se pronunțe Parlamentul în ședința plenară.

ex: S. Sidor
tel. 270

**Șef Direcție
Ion CREANGĂ**